

4. Jurisprudența selectivă a CEDO relativă la drepturile garantate prin art. 8 – dreptul la viață privată și familială, a domiciliului și corespondenței și prin art. 10 – libertatea de exprimare. Sintează

[02.03.2017](#) | [Marin VOICU](#)

[LinkedIn](#) [Facebook](#) [WhatsApp](#) [Facebook Messenger](#)

SUMAR

I. Respectarea dreptului la viață privată și de familie, a domiciliului și corespondenței – art. 8 din Convenția europeană a drepturilor omului și a libertăților fundamentale

A.	Supravegherea	în	masă
1.	<i>Sediul</i>		<i>materiei</i>
2.	<i>Hotărâri</i>	<i>și</i>	<i>decizii</i>
3.	<i>Cauze aflate pe rol</i>		
B.	Dreptul	la	propria
1.	<i>Hotărârea</i>		<i>Marii</i>
2.	<i>Hotărâri</i>		<i>ale</i>
3.	<i>Cereri inadmisibile</i>		
C.	Violența	împotriva	femeilor
1.		<i>Violența</i>	<i>domestica</i>
2.	<i>Mutilări</i>	<i>ale</i>	<i>organelor</i>
3.			<i>Viol</i>
4.	<i>Violența</i>	<i>și</i>	<i>socială</i>
5.	<i>Violența</i>	<i>imputabilă</i>	<i>statului</i>
6.	<i>Violența în locuri publice</i>		

II. Libertatea de exprimare – art. 10 din Convenție. Protecția surselor jurnalistice

1. *Sediul materiei*
2. *Cazuri în care jurnaliștii au fost obligați să își dezvăluie sursele*
3. *Percheziții efectuate la domiciliul sau la locul de muncă al jurnaliștilor și aplicarea sechestrului*

*

I. Respectarea dreptului la viață privată și de familie, a domiciliului și corespondenței – art. 8 din Convenție

A. Supravegherea în masă

1. Sediul materiei

Art. 8 din Convenție – dreptul la respectarea vieții private și familiale, a domiciliului și a corespondenței:

„(1) Orice persoană are dreptul la respectarea vieții sale și de familie, a domiciliului său și a corespondenței sale.

(2) Nu este admis amestecul unei autorități publice în exercitarea acestui drept decât în măsura în care acest amestec este prevăzut de lege și dacă constituie o măsura care, într-o societate democratică, este necesară pentru securitatea națională, siguranța publică, bunăstarea economică a țării, apărarea ordinii și prevenirea faptelor penale, protejarea sănătății și a moralei, ori protejarea drepturilor și libertăților altora”.

În interpretarea și aplicarea art. 8, pentru a determina dacă ingerința autorităților în viață privată sau în corespondența reclamanților era necesară într-o societate democratică și dacă s-a menținut un just echilibru între diferitele interese în joc, Curtea a cercetat dacă aceasta ingerința era prevăzută de lege, dacă urmărea unul sau unele scopuri legitime și dacă a fost proporțională cu aceste scopuri.

2. Hotărâri și decizii

2.1. Hotărârea Klass și alții vs. Germania din 6.09.1978

În aceasta cauză, reclamanții, cinci avocați germani, denunță, în special, legislația germană care permitea autorităților să le supravegheze corespondența și

comunicațiile telefonice, fără a avea obligația de a informa ulterior asupra acestor măsuri luate contra lor.

Curtea a decis **nonviolarea art. 8 din Convenție**, apreciind ca legiuitorul german a avut motive temeinice să considere ingerința, prevăzută în legislația litigioasă în exercitarea dreptului consacrat de art. 8, ca necesară într-o societate democratică pentru apărarea securității naționale, a ordinii și prevenirii infracțiunilor penale. **Curtea a observat, în special, că puterea de supraveghere în secret a cetățenilor, caracteristică unui stat polițienesc, nu este tolerabilă de Convenție decât în măsura strict necesară salvării instituțiilor democratice.**

Constatând, totuși, ca societățile democratice sunt amenințate în zilele noastre, de forme foarte complexe de spionaj și de terorism, față de care Statul trebuie să fie capabil să combată eficient aceste amenințări ale elementelor succesive care operează pe teritoriul său, Curtea a decis că existența dispozițiilor legislative care acorda puteri de supraveghere secretă asupra corespondenței, a trimitărilor poștale și a telecomunicațiilor este o situație excepțională, necesară într-o societate democratică pentru apărarea securității sau apărarea ordinii și prevenirii infracțiunilor.

2.2. Weber și Saravia vs. Germania

Decizia de admisibilitate din 29.06.2006

Reclamantii, prima, **jurnalistă independentă**, și cel de-al doilea, care prelua mesaje telefonice și le transmitea în numele primeia, au invocat, în special, anumite dispoziții ale Legii din 1994 asupra luptei contra criminalității, modificată prin Legea din 1968 asupra restricției secretului corespondenței trimitărilor poștale și telecomunicațiilor (Legea G10), ca și interpretarea și modificările decise de Curtea constituțională federală prin hotărârea sa din 14.07.1999, având ca obiect violarea dreptului la viață privată și a corespondenței.

Curtea a declarat **plângerile ca inadmisibile fiind vădit nefondate.**

Relativ la ansamblul dispozițiilor litigioase ale legii G 10, astfel cum au fost modificate și înlocuite în contextul lor legislativ, Curtea a decis ca acestea **conțin garanțiile adecvate și efective contra eventualelor abuzuri ale puterilor de supraveghere strategică de Stat.**

Totodată, Curtea a fost convinsă ca Germania, în cadrul marjei ei de apreciere, relativ largă în materie, are temei să considere supravegherea secretului telecomunicațiilor, pe baza

dispozițiilor litigioase, ca necesară, într-o societate democratică, pentru apărarea securității naționale și prevenirea infracțiunilor.

2.3. Confidențialitatea relațiilor dintre avocat și clientul sau

Hotărârea Michend vs. Franța din 6.12.2012 (Fișa tematică din mai 2016, site-ul CEDO).

a) Obiectul cauzei constă în obligația ce **incumbă avocaților francezi de a declara „suspiciunile” lor relative a eventualele activități de spălare de bani comise de clienții lor.**

Reclamantul considera, în special ca această obligație, care rezulta din transpunerea directivelor europene, este în contradicție cu art. 8 din Convenție (dreptul la viață privată) care protejează confidențialitatea relațiilor avocatului cu clientul său.

b) Curtea a decis că este competentă să se pronunțe asupra acestei probleme, reținând că „prezumția de protecție echivalentă” nu este aplicabilă în speță.

Curtea a decis, între altele, ca în speță **nu a avut loc o violare a art. 8 din Convenție**, subliniind importanța confidențialității (relația dintre avocat și clientul său), dar a considerat că, totuși, obligația de a declara suspiciunea urmărește un scop legitim, acela de apărare a ordinii și de prevenire a infracțiunilor grave, susținând, astfel, lupta contra spălării banilor și a faptelor penale asociate.

Totodată, Curtea a apreciat că aplicarea acestei obligații legale în Franța nu aduce atingeri disproporționate secretului profesional al avocaților și nici misiunii acestora de apărare a justițiabilului, existând și un filtru protector, prevăzut de lege, constând în faptul că avocații nu comunică direct aceste declarații la administrație, ci prin decanul baroului.

2.4. Liberty și alții vs. Marea Britanie, hotărârea din 1.08.2008

Reclamantele, o organizație britanică și două organizații irlandeze de protecție a libertăților civile, au susținut că, între anii 1990-1997, comunicațiile lor telefonice, telefax și prin curier, care conțineau informații juridice protejate de secret profesional și confidențiale, au fost interceptate printr-un dispozitiv electronic girat de ministrul britanic al apărării. Ele au contestat legalitatea interceptărilor la comisia competentă în materie de interceptări ale comunicațiilor, Directorul public al procurorului și la Comisia puterilor de anchetă, fără succes.

Curtea a declarat **violarea art. 8 din Convenție**, reținând lipsa de definire clară cerută de înțelesul și modalitățile de apreciere considerabilă conferită autorităților în materie interceptarea și analiza comunicațiilor cu destinația sau provenind din străinătate, întrucât legea în vigoare a faptelor nu oferea o protecție suficientă contra abuzului de putere, nefiind nicio precizare asupra procedurii aplicabile, examinării, conservării și distrugerii datelor interceptate sub o formă accesibilă publicului.

Prin urmare, **ingerința în drepturile reclamantelor, garantate de art. 8 din Convenție, nu era „prevăzută de lege”**.

2.5. Kennedy vs. Marea Britanie – hotărârea din 18.05.2010

Suspicionând poliția de interceptarea comunicațiilor sale, o mică întreprindere, în curs de realizare, reclamanta a înregistrat plângeri la comisia puterilor de ancheta („CPE”), care, în anul 2005, i-a respins aceste plângeri, pentru că fie comunicațiile nu au fost interceptate, fie că CPE a apreciat ca licite interceptările.

Curtea a decis **non-violare art. 8 din Convenție**, reținând că legislația din Marea Britanie de interceptare a comunicațiilor interne, combinată cu precizările din codul deontologic, **descriu cu claritate suficientă procedurile referitoare la eliberarea și executarea mandatelor de interceptare, ca și tratarea, comunicarea și distrugerea datelor primite**. În plus, niciun element nu indică faptul că au existat importante lacune în aplicarea și punerea în practică a regimului de supraveghere, iar, în context și în concret, măsurile de supraveghere aplicate reclamantului au fost justificate sub aspectul criteriilor izvorâte din art. 8 din Convenție.

2.6. Roman Zakharov vs. Rusia – hotărârea din 4.12.2015 – Marea Camera

Această cauză are ca **obiect sistemul de interceptare secretă a comunicațiilor prin telefon mobil în Rusia**. Reclamantul, redactor șef la o casă de editură, a invocat că operatorii rețelelor mobile din Rusia au acționat în baza legii, existând o dispoziție care să permită organelor de aplicare a legilor să ia măsurile, operațiunile de investigare și că, în absența garanțiilor suficiente în dreptul rus, acest sistem este posibil să realizeze interceptarea generalizată a comunicațiilor.

Curtea a decis **violarea art. 8 din Convenție**, întrucât **dispozițiile din dreptul rus relative la interceptarea comunicațiilor nu conțin garanții suficiente, adecvate și efective, contra arbitrarilor și riscă un abuz al oricărui sistem de supraveghere secretă, risc care este în special ridicat într-un sistem ca cel din Rusia, în care**

serviciile secrete și de poliție se bucură de mijloace tehnice cu acces direct la ansamblul comunicațiilor de telefonie mobilă.

În special, Curtea a constatat **deficiențele din cadrul juridic în următoarele domenii:**

- circumstanțele în care puterile publice pot să recurgă la măsurile de supraveghere secretă;**
- durata acestor măsuri, în special, circumstanțele în care ele trebuie să fie ridicate;**
- procedurile relative la autorizarea interceptărilor, la conservarea și distrugerea datelor interceptate și**
- controlul interceptărilor.**

În plus, **efectivitatea recursurilor interne de natură a permite accesul plângerilor contra interceptărilor comunicațiilor este compromisă de faptul că ele sunt deschise numai persoanelor care pot proba interceptarea și prin faptul că obținerea unei astfel de probe este imposibilă în absența unui sistem de notificare sau a unei posibilități de acces la informațiile asupra interceptărilor.**

2.7. Szabo și Vissy vs. Ungaria, hotărârea din 12.01.2016

Aceasta cauză are ca **obiect legislația ungară**, introdusă în anul 2011, asupra **operațiunilor secrete de supraveghere antiteroristă**. Reclamanții susțin că au fost expuși la un risc potențial prin măsurile nejustificate și exagerate de ingerință din cadrul juridic asupra supravegherii secrete, care incită un abuz fără niciun control jurisdicțional.

Curtea a decis violarea art. 8 din Convenție.

Ea a admis ca formele luate de terorism în zilele noastre impun în mod natural recurgerea de către guvern la **tehnologiile adecvate, în special la tehnici de supraveghere masivă a comunicațiilor, în scopul de a evita incidente iminente.**

Totodata, Curtea a estimat ca **legislația în litigiu nu furnizează garanțiile necesare contra abuzurilor.**

În mod practic, în **Ungaria** oricine poate fi supus unei supravegheri secrete, noile tehnologii permitând guvernului să intercepteze facil masele de date referitoare la persoanele care nu fac parte din categoria inițial vizată pentru operațiune, iar măsurile pot fi ordonate fără niciun control și fără a face obiectul unei aprecieri sub aspectul de a ști dacă ele sunt strict necesare, în absența oricărui recurs efectiv judiciar sau în alt mod de control.

3. Cauze pe rolul Curții

3.1. Centrum För Rättvisa vs. Suedia – dosar nr. 35252/2008 – cererea comunicată guvernului suedez la 14.10.2014

Obiectul plângerilor reclamantului, **un cabinet juridic cu scop lucrativ, se referă la practica și legislația suedeză în materie de supraveghere secretă.**

Curtea a comunicat cererea guvernului suedez și i-a pus două probleme cu privire la respectarea art. 8 și a art. 13 (dreptul la un recurs intern efectiv).

3.2. Tretter și alții vs. Austria – dosar nr. 3599/2010, cerere comunicată guvernului la 6.05.2013

Obiectul cauzei vizează **modificările aduse legii asupra puterilor poliției în Austria, intrată în vigoare în ianuarie 2008, prin care s-a conferit autorităților publice puterile de a colecta și trata datele personale.**

Curtea a comunicat cererea și a pus guvernului două probleme privind art. 8 și art. 10 – libertatea de expresie.

3.3. Big Brother Watch și alții vs. Marea Britanie – dosar nr. 58170/2013 – cerere comunicată guvernului la 9.01.2014.

Reclamantii – trei ONG și un universitar, lucrând în domeniul vieții private și al libertății de expresie pe plan internațional, susțin că au făcut, probabil, **obiectul unei supravegheri efectuate de serviciile de informații britanice.**

Preocupările lor provin din informațiile făcute de Edward Snowden, fostul administrator al sistemului din NASA-SUA. Curtea a comunicat cererea guvernului sub cerințele art. 8 din Convenție.

3.4. Bureau of Investigative Journalism și Alice Ross vs. Marea Britanie – dosar nr 62322/2014

Cererea a fost comunicată guvernului la 5.01.2015.

Aceasta cauză introdusă de Bureau I. J. și o jurnalistă de anchetă, angajata biroului, **care susținea că toate comunicațiile lor telefonice și pe internet au fost interceptate de organisme guvernamentale britanice** și, în speță, de Serviciul de Informații Electronice (GCH), după ce Edward Snowden a dat publicității informațiile deținute de la NS (agenția americană de securitate națională).

Totodată, reclamantii consideră că **interceptarea, stocajul și exploatarea tuturor comunicațiilor constituie o ingerință disproporționată în dreptul jurnaliștilor la libertatea de expresie.**

B. Dreptul la propria imagine

1. Hotărârea Marii Camere

1.1. Von Hannover împotriva Germaniei (nr. 40660/08 și nr. 60641/08) 07.02.2012

Reclamantii sunt prințesa Caroline von Hannover și soțul acesteia, prințul Ernst August von Hannover. Invocând art. 8, aceștia au denunțat refuzul instanțelor germane de a interzice orice nouă publicare a două fotografii realizate fără consimțământul lor, înfățișându-i în vacanță, apărute în două reviste germane în perioada 2002–2004. Aceștia au susținut, în special, că instanțele nu ținuseră suficient seama de hotărârea pronunțată în 2004 de Curtea Europeană a Drepturilor Omului în cauza von Hannover împotriva Germaniei (cerere nr. 59320/00 – a se vedea infra).

Curtea a constatat că nu a fost încălcat art. 8.

2. Hotărâri ale Camerei

2.1. Peck împotriva Marii Britanii (nr. 44647/98) 28.01.2003

Obiectul cauzei îl constituie dezvăluirea către mass-media a unor imagini surprinse cu o cameră de televiziune cu circuit închis (CCTV) instalată pe stradă, care îl înfățișau pe reclamant cu un cuțit în mână, fapt ce a condus la publicarea și difuzarea pe scară largă a

imaginii sale. **Curtea a stabilit încălcarea art. 8 (dreptul la respectarea vieții private) din Convenția Europeană a Drepturilor Omului.**

2.2. Von Hannover împotriva Germaniei (nr. 59320/00) 24.06.2004

Cauza privește publicarea în revistele germane a două serii de fotografii realizate în 1993 și, respectiv, 1997, care o înfățișau pe prințesa Caroline von Hannover într-un cadru privat. Aceste fotografii au făcut obiectul a trei acțiuni în fața instanțelor germane, conducând la trei hotărâri de referință, pronunțate de Curtea Federală de Justiție în 1995, respectiv de Curtea Constituțională Federală în 1999, prin care cererile reclamantei au fost respinse. **Curtea a stabilit că deciziile instanțelor naționale au încălcat dispozițiile art. 8.**

2.3. Sicaa împotriva Italiei (nr. 50774/99) 11.01.2005

Fotografia doamnei Sicaa a fost publicată în două cotidene, în contextul a două acțiuni penale declanșate împotriva acesteia pentru mai multe infracțiuni, între care aceea de evaziune fiscală. Curtea a constatat încălcarea dispozițiilor art. 8.

2.4. Gurgenidze împotriva Georgiei (nr. 71678/01) 17.10.2006

Fotografia domnului Gurgenidze a fost publicată într-un ziar împreună cu o serie de articole în care acesta era acuzat de furtul unui manuscris aparținând unui scriitor celebru. **Curtea a stabilit încălcarea dispozițiilor art. 8.**

2.5. Verlagsgruppe News GmbH împotriva Austriei (nr. 2) (nr. 10520/02) 14.12.2006

Obiectul cauzei în constituie o ordonanță președințială care interzicea societății reclamante, care deținea și edita publicația săptămânală News din Viena, publicarea fotografiei unui magnat austriac în cadrul unor articole pe tema acuzațiilor de evaziune fiscală de mare amploare aduse acestuia. **Curtea a stabilit încălcarea dispozițiilor art. 10 (libertatea de exprimare).**

2.6. Tonsbergs Blad AS și Haukom împotriva Norvegiei (nr. 510/04) 01.03.2007

Reclamanții, societatea editoare a unui ziar local și redactorul-șef al acestuia la momentul producerii faptelor, au fost obligați la plata unei despăgubiri către directorul general adjunct al uneia dintre cele mai mari societăți industriale din Norvegia, **pe motiv că publicaseră articole, împreună cu o fotografie a acestuia din urmă, în contextul unor**

susțineri potrivit cărora acesta nu ar fi respectat condiția de rezidență permanentă, aplicabilă bunurilor sale. **Curtea a stabilit încălcarea dispozițiilor art. 10.**

2.7. Mgn Limited împotriva Marii Britanii (nr. 39401/04) 18.01.11

În această cauză, societatea editoare Mgn Limited a susținut că Marea Britanie ar fi adus atingere dreptului său la liberă exprimare prin: – hotărârea prin care instanțele naționale au stabilit că, prin publicarea de către aceasta în **Daily Mirror a unor articole și clișee pe tema curei de dezintoxicare cu stupefiante a manechinului Naomi Campbell**, i-a fost încălcat dreptul la viață privată a acesteia, și – obligarea acesteia la plata „onorariilor de succes”, convenite între domnișoara Campbell și avocații săi în cadrul aceleiași proceduri. **Curtea a stabilit lipsa încălcării dispozițiilor art. 10** (libertatea de exprimare și de informare) din Convenția Europeană a Drepturilor Omului în ceea ce privește capătul de cerere al Mgn Limited referitor la viața privată, precum și **încălcarea dispozițiilor art. 10 din Convenție în ceea ce privește onorariile de succes pe care Mgn Limited a fost obligată să le plătească.**

2.8. Mosley împotriva Marii Britanii (nr. 48009/08) 10.05.2011

Reclamantul, Max Mosley, a fost președintele Federației Internaționale a Automobilelor, o asociație nonprofit care se numără printre structurile de conducere ale campionatului mondial de Formula 1. Cererea privește **publicarea în săptămânalul News of the World și pe site-ul web al acestuia a unor articole, imagini și clipuri video care dezvăluiau detalii referitoare la viața sexuală a domnului Mosley.** Acesta a contestat lipsa unei obligații legale impuse de Marea Britanie mass-mediei în legătură cu avertizarea prealabilă a persoanelor care fac obiectul unor reportaje cu privire la intenția acestora de a le publica, astfel încât persoanele respective să dispună de posibilitatea de a împiedica publicarea acestora prin solicitarea pronunțării unei ordonanțe provizorii. Curtea a stabilit **lipsa încălcării dispozițiilor art. 8**, menționând că obligația impusă mass-mediei de avertizare prealabilă a persoanelor care urmează să facă obiectul unor articole nu este conținută în textul Convenției.

2.9. Kurier Zeitungsverlag și Druckerei GmbH (nr. 2) împotriva Austriei (nr. 1593/06) și Krone Verlag GmbH împotriva Austriei (nr. 27306/07) 19.06.2012

Obiectul cauzelor îl constituie o acțiune în despăgubiri formulată în temeiul legii privind mijloacele de informare în masă de către o mamă și copilul acesteia împotriva **a două societăți editoare ale căror publicații** asiguraseră acoperirea mediatică a litigiului dintre părinți referitor la încredințarea copilului. **Curtea a stabilit lipsa încălcării art. 10.** Aceasta

a hotărât, în special, că reportajele detaliate au adus atingere gravă vieții private a copilului, prin dezvăluirea identității acestuia și publicarea de fotografii în care acesta putea fi recunoscut, precum și că despăgubirea acordată era proporțională.

3. Cerere inadmisibilă

3.1. Minelli împotriva Elveției (nr. 14991/02) Decizie din 14.06.2005

Se referea la apariția într-o publicație săptămânală a unui articol în care domnul **Minelli**, avocat și jurnalist care a luat parte în mod frecvent la dezbateri publice în mass-media, era calificat drept „braconier”, cu referire la activitatea sa de consilier în cadrul unui lanț de supermarketuri. Invocând art. 8, reclamantul s-a plâns că, prin utilizarea termenului „braconier” și publicarea fotografiei sale în articolul în cauză, a fost încălcat dreptul său la respectarea vieții private. Curtea a declarat capătul de cerere inadmisibil, menționând, în special, că **reclamantul nu putea solicita o respectare absolută a vieții sale private, având în vedere că el însuși se expusese public.**

C. Violența împotriva femeilor

1. Violența domestică

1.1. Kontrovà împotriva Slovaciei (cererea nr. 7510/04) 31.05.2007

Pe 2 noiembrie 2002, reclamanta a formulat o plângere penală împotriva soțului ei, pe care îl acuza că a agresat-o și a lovit-o cu un cablu electric. Poliția a sfătuit-o ulterior să-și retragă plângerea, atunci când a mers la secția de poliție împreună cu soțul său. La 31 decembrie 2002, pârâtul i-a împușcat mortal pe cei doi copii ai acestora, născuți în 1997 și în 2001. Reclamanta nu a obținut nicio despăgubire. **Curtea europeană a constatat încălcarea art. 2 (dreptul la viață)** din Convenția Europeană a Drepturilor Omului ca urmare a neîndeplinirii de către autoritățile statului a obligației de a proteja viața copiilor, precum și încălcarea art. 13 din Convenție (dreptul la un recurs efectiv), dată fiind imposibilitatea obținerii de despăgubiri de către mamă.

1.2. Bevacqua și S. împotriva Bulgariei (nr. 71127/01) 12.06.2008

Prima reclamantă, care susține că era în mod regulat agresată de soțul său, l-a părăsit și a introdus divorț, luându-l cu ea pe fiul lor în vârstă de trei ani (al doilea reclamant). Conform reclamantei, soțul său a continuat, cu toate acestea, să o agreseze. Reclamanta a petrecut patru zile într-un adăpost pentru femei agresate împreună cu fiul ei, dar a fost avertizată de

poliție că ar putea fi urmărită penal pentru răpirea copilului, ceea ce a condus la emiterea unui ordin de încredințare comun pe care soțul reclamantei nu l-ar fi respectat, potrivit susținerilor acesteia. Depunerea plângerii penale împotriva soțului a provocat noi violențe. Cererile ca fiul său să-i fie încredințat temporar nu au fost tratate prioritar și, în cele din urmă, a obținut încredințarea copilului abia o dată cu pronunțarea divorțului, după mai mult de un an. În anul următor, a fost din nou agresată de fostul ei soț, iar toate plângerile sale penale au fost respinse pe motiv că litigiul era de natură civilă. **Curtea a constatat încălcarea art. 8 (dreptul la respectarea vieții de familie), cu motivarea că autoritățile bulgare nu au luat măsurile necesare pentru a-l sancționa și pentru a-l ține sub control pe soțul reclamantei.** De asemenea, Curtea a subliniat că faptul că litigiul dintre reclamantă și soțul său a fost considerat „de natură civilă” nu este compatibil cu obligația autorităților de a proteja viața de familie a reclamantilor.

1.3. Branko Tomašić și alții împotriva Croației (nr. 46598/06) 15.01.2009

Reclamantii sunt rudele unui copil și ale mamei sale, ambii uciși de tatăl, respectiv soțul acestora (care apoi s-a sinucis), la o lună după eliberarea din închisoarea unde fusese încarcerat pentru că își amenințase cu moartea soția și copilul. Inițial, persoana în cauză a fost obligată să urmeze un tratament psihiatric în timpul detenției, precum și ulterior, dacă era necesar, dar instanța de recurs a dispus încetarea tratamentului după eliberare. **Curtea a constatat încălcarea art. 2 (dreptul la viață) în ceea ce privește decesul mamei și al copilului.** Astfel, autoritățile croate nu au pus în aplicare măsura care prevedea continuarea tratamentului psihiatric, iar Guvernul nu a dovedit că soțul a urmat un astfel de tratament în timpul detenției; acesta nu a mai fost examinat de un psihiatru înainte de a fi eliberat. Fișă tematică – Violența împotriva femeilor.

1.4. Opuz împotriva Turciei (nr. 33401/02) 09.06.2009

Reclamanta și mama ei au fost agresate și amenințate ani de zile de către soțul reclamantei, H.O., care le-a provocat în repetate ocazii răni grave. Cu o singură excepție, acuzațiile împotriva acestuia au fost abandonate pe motiv că cele două femei și-au retras plângerile, deși acestea au explicat că au fost hărțuite de H.O. în acest scop, amenințându-le cu moartea dacă își mențineau plângerile. Ulterior, reclamantul a fost condamnat la o amendă penală de aproximativ 385 EUR, plătită în mai multe tranșe, pentru fapta de a-și fi înjunghiat soția de șapte ori. Cele două femei au formulat numeroase plângeri, susținând că viețile lor erau în pericol. H.O. a fost interogată și apoi eliberată. În cele din urmă, atunci când cele două femei au încercat să plece, H.O. și-a împușcat soacra, susținând că i-ar fi încălcat onoarea. El a fost condamnat la închisoare pe viață pentru crimă, dar a fost eliberat pe durata judecării recursului, chiar dacă soția sa a susținut că a continuat să o

amenințe. **Curtea a constatat încălcarea art. 2 (dreptul la viață) în ceea ce privește uciderea soacrei lui H.O. și încălcarea art. 3 (interzicerea tratamentelor inumane sau degradante), în ceea ce privește faptul că statul nu a protejat-o pe soție.** Turcia nu și-a îndeplinit obligația de a institui și de a aplica în mod eficient un sistem capabil să elimine violența domestică și să protejeze victimele. Autoritățile nu au recurs nici la măsurile de protecție de care dispuneau și au încetat urmărirea penală sub pretextul că era vorba despre „o problemă de familie”, ignorând motivul pentru care au fost retrase plângerile. Cadrul juridic ar fi trebuit să permită continuarea urmăririi penale chiar și în cazul retragerii plângerilor. De asemenea, Curtea a constatat – pentru prima dată într-o cauză privind violența domestică – încălcări ale art. 14 (interzicerea discriminării), coroborat cu art. 2 și art. 3, pentru violențele suferite de cele două femei având legătură cu sexul acestora; violența domestică afecta în principal femeile, iar pasivitatea generalizată și discriminatorie de care au dat dovadă instanțele turcești crea un climat propice acestui tip de violență. În ciuda reformelor în domeniu (adoptarea Legii nr. 4320), indiferența de care justiția, în general, a dat dovadă în materie și impunitatea de care se bucurau autorii au relevat lipsa de motivație din partea autorităților turce de a lua măsurile adecvate pentru a remedia problema: poliția încerca să convingă femeile să-și retragă plângerile, întârzierile erau frecvente, iar instanțele atenuau asprimea sancțiunilor în numele onoarei sau al tradiției.

1.5. E.S. și alții împotriva Slovaciei (nr. 8227/04) 15.09.2009

În 2001, reclamanta și-a părăsit soțul și a formulat plângere penală împotriva acestuia, susținând că o maltrata, pe ea și pe copiii lor, dar și că a abuzat-o sexual pe una dintre fiicele lor. Doi ani mai târziu, acesta a fost condamnat la patru ani de închisoare pentru violență și abuz sexual. Cererea reclamantei prin care solicita ca soțul său să părăsească domiciliul conjugal a fost, cu toate acestea, respinsă, instanța considerând că nu era competentă de a restrânge accesul soțului acesteia la domiciliu (reclamanta nu putea rezilia contractul de închiriere decât după divorț). Reclamanta și copii ei au fost așadar obligați să-și părăsească domiciliul, familia și prietenii. Curtea a considerat că statul slovac nu i-a acordat reclamantei protecția imediată necesară împotriva violenței soțului ei, **cu încălcarea art. 3 (interzicerea tratamentelor inumane sau degradante) și a art. 8 (dreptul la respectarea vieții private și de familie).**

1.6. A.împotriva Croației (nr. 55164/08) 14.10.2010

Potrivit reclamantei, fostul ei soț (care suferă de tulburări psihice severe, inclusiv anxietate, paranoia, epilepsie și stres posttraumatic) a supus-o timp de mai mulți ani și în mod repetat la violențe fizice și amenințări cu moartea și a abuzat-o în mod regulat în fața fiicei lor. După ce s-a refugiat într-o locație nedivulgată, reclamanta a solicitat măsuri suplimentare de

protecție pentru a-i interzice fostul ei soț să o hărțuiască și să o urmărească, dar a fost refuzată pe motiv că nu a dovedit faptul că viața i-a fost în mod direct amenințată.

Curtea a constatat încălcarea art. 8 (dreptul la respectarea vieții private și de familie), reținând că autoritățile croate nu au pus în aplicare numeroasele măsuri dispuse de instanțe pentru a o proteja pe reclamantă sau pentru a rezolva problemele psihiatrice ale fostul ei soț, care în aparență sunt cauza comportamentului său violent. De altfel, nu se știe cu certitudine dacă acesta a urmat vreun tratament psihiatric. **Curtea a declarat inadmisibilă plângerea reclamantei întemeiată pe art. 14** (interzicerea discriminării), mai ales pentru că nu a prezentat suficiente elemente de probă (cum ar fi rapoarte sau statistici) adecvate pentru a demonstra caracterul discriminatoriu al măsurilor sau practicilor adoptate în Croația pentru a lupta împotriva violențelor domestice sau al efectelor acestor măsuri sau practici.

1.7. Hajduová împotriva Slovaciei (nr. 2660/03) 13.11.2010

Fostul soț al reclamantei a fost internat într-un spital psihiatric după ce a agresat-o pe aceasta în public și a proferat amenințări cu moartea împotriva ei. Rănită și temându-se pentru viața și siguranța ei, reclamanta s-a refugiat la o organizație neguvernamentală împreună cu copiii. Fostul soț a fost externat fără a urma tratamentul recomandat și a continuat amenințările. Plângerea reclamantei cu privire la neefectuarea tratamentului psihiatric spitalicesc a fost respinsă. Curtea reamintește că Slovacia avea obligația de a proteja integritatea fizică și psihică a persoanelor, în special atunci când este vorba despre persoane vulnerabile, mai ales victime ale violenței domestice. **Curtea a constatat încălcarea art. 8 (dreptul la respectarea vieții private și de familie) în sensul că, deși amenințările fostului soț al reclamantei nu s-au tradus în acte concrete de violență după eliberarea sa din spital, temerile acesteia privind punerea amenințărilor în practică erau întemeiate, iar autoritățile nu și-au îndeplinit obligația de a-l reține pentru a urma un tratament psihiatric.**

1.8. Kaluczka împotriva Ungariei (nr. 57693/10) 24.04.2012

Doamna Kaluczka s-a plâns de faptul că autoritățile nu au protejat-o împotriva violențelor fostului ei partener cu care continua să împartă apartamentul împotriva voinței sale, așteptând soluționarea mai multor acțiuni civile privind dreptul de proprietate asupra respectivului apartament. **Curtea a reținut încălcarea art. 8 (dreptul la respectarea vieții private și de familie), în măsura în care autoritățile maghiare nu au luat suficiente măsuri pentru a o proteja pe reclamantă împotriva violențelor fostul ei partener, în ciuda plângerilor penale formulate împotriva acestuia pentru violență, a cererilor repetate**

pentru pronunțarea unui ordin de instituire a anumitor restricții și în ciuda deschiderii unei proceduri civile pentru evacuarea acestuia din apartament.

1.9. Irene Wilson împotriva Marii Britanii (nr. 10601/09) 23.10.2012 (decizie de admisibilitate)

Obiectul cererii privește plângerea unei persoane de sex feminin, victimă a violenței în familie, cu privire la modul în care autoritățile au desfășurat urmărirea penală împotriva soțului ei pentru vătămare corporală gravă și susținerea potrivit căreia pedeapsa cu suspendare aplicată acestuia a fost prea ușoară. **Curtea a declarat în unanimitate cererea inadmisibilă, concluzionând că autoritățile din Irlanda de Nord și-au îndeplinit obligația de a proteja drepturile reclamantei în temeiul art. 8** (dreptul la respectarea vieții private și de familie).

1.10. Valiulienė împotriva Lituaniei (nr. 33234/07) 26.03.2013

Cauza se referă la plângerea unei victime a violenței domestice în legătură cu eșecul anchetei autorităților privind sesizările sale relative la relele-tratamente suferite și de a-l trage pe partenerul său la răspundere.

Încălcarea art. 3 (interzicerea torturii și a tratamentelor inumane sau degradante). Curtea a apreciat că modul în care autoritățile au aplicat legea procesual penală în cazul d-nei Valiulienė nu i-a oferit acesteia o protecție adecvată împotriva actelor de violență conjugală. În special, a remarcat că au existat amânări în cadrul anchetei penale, iar procurorul a dispus încetarea cercetărilor.

1.11. Eremia și alții împotriva Republicii Moldova (nr. 3564/11) 28.05.2013

Cauza se referă la plângerea d-nei Eremia și a celor două fiice ale acesteia, referitoare la eșecul autorităților în acordarea protecției față de comportamentul violent și abuziv al soțului și tatălui lor, care era ofițer de poliție. **Încălcarea art. 3 (interzicerea tratamentelor inumane și degradante) în privința d-nei Eremia. Încălcarea art. 8**(respectarea vieții private și de familie) în privința celor două fiice ale reclamantei. **Încălcarea art. 14 (interzicerea discriminării) citit împreună cu art. 3 în ce o privește pe d-na Eremia.** Curtea a arătat că, în ciuda faptului că aveau cunoștință despre abuzurile comise, autoritățile nu au luat măsuri eficiente împotriva soțului d-nei Eremia și nu au protejat-o pe aceasta din urmă în fața viitoarelor abuzuri. A mai considerat că, în ciuda efectelor psihologice negative asupra fiicelor reclamantei, care au asistat la actele de violență ale tatălui împotriva acesteia petrecute în locuința familiei, autoritățile au acționat prea puțin –

sau deloc – pentru a preveni repetarea acestui comportament. În final, **Curtea a constatat că atitudinea autorităților a constituit o permisiune în favoarea violenței și că a fost discriminatorie în ceea ce o privește pe d-na Eremia ca femeie.**

2. Mutilări ale organelor genitale

2.1. Izevbekhai împotriva Irlandei (nr. 43408/08) 17.05.2011 (decizie de admisibilitate)

Reclamanta și cele două fiice ale sale susțin că acestea din urmă riscă să fie supuse exciziei organelor genitale, în cazul în care familia ar reveni în Nigeria, cu încălcarea art. 3 (interzicerea tratamentelor inumane sau degradante). Fiica cea mare a reclamantei a murit la vârsta de un an în urma hemoragiei suferite după ce a fost supusă unei astfel de mutilări, efectuată de către o „bătrână”. Familia a fugit din Nigeria în Irlanda din cauza presiunilor familiei tatălui ca fetele să fie supuse exciziei organelor genitale. Cererea de azil le-a fost respinsă. **Curtea a constatat că „există motive puternice pentru a pune la îndoială” afirmațiile privind nașterea și decesul fiicei celei mai mari a primei reclamante.** A reținut și că familia acesteia ocupa o poziție financiară și socială privilegiată în Nigeria. Prima reclamantă a absolvit studii superioare și exercită o profesie liberală, iar soțul său și părinții acesteia se opun exciziei organelor genitale. Nici ea, nici soțul ei nu au raportat vreodată poliției vreo problemă legată de excizia organelor genitale în ceea ce le privește pe fiicele lor, nu au solicitat ajutor, dar nici nu s-au mutat în nordul Nigeriei, unde excizia organelor genitale se produce mai puțin frecvent sau foarte rar. În consecință, **Curtea a considerat că reclamanta și soțul ei puteau să-și protejeze fiicele împotriva exciziei organelor genitale, chiar dacă familia ar fi revenit în Nigeria. Prin urmare, a declarat cererea inadmisibilă.**

2.2. Omeredo împotriva Austriei (nr. 8969/10) 20.09.2011 (decizie de admisibilitate)

Reclamanta, născută în 1973, a părăsit Nigeria în 2003 pentru a evita excizia organelor genitale. Sora sa decedase deja în urma unei astfel de mutilări. Potrivit acesteia, locuitorii satului ei au amenințat că o vor omorî dacă refuză să se supună operației, iar mama ei a sfătuit-o să coopereze. Cererea sa de acordare a azilului a fost respinsă. Curtea consideră că, având în vedere educația și experiența profesională a reclamantei, ca și croitoreasă, existau motive să se creadă că ar fi putut trăi în Nigeria fără sprijinul familiei sale. A declarat, așadar, **cererea inadmisibilă.**

3. Viol

3.1. X și Y împotriva Olandei (nr. 8978/80) 26.03.1985

O tânără cu handicap mintal a fost violată în centrul pentru copiii cu dizabilități mintale în care era găzduită, a doua zi după împlinirea vârstei de 16 ani (16 de ani fiind vârsta pentru raporturi sexuale consimțite în Olanda), de către o rudă a persoanei însărcinată să aibă grijă de ea. Tânăra, traumatizată de experiență, a fost considerată inaptă pentru a semna o plângere oficială, având în vedere vârsta sa mintală înapoiată. Tatăl a semnat în locul ei, dar nu a fost declanșată urmărirea penală împotriva autorului faptelor, deoarece plângerea trebuia depusă de către victima însăși. Instanțele au recunoscut existența unei lacune în lege. Curtea a constatat încălcarea art. 8 (dreptul la respectarea vieții private), subliniind că era indispensabilă crearea de către sistemul juridic penal olandez a unor mecanisme de prevenție eficiente în cazuri de acest gen.

3.2. Aydin împotriva Turciei (nr. 23178/94) 25.9.1997

Reclamanta, **o tânără turcă de origine kurdă** (în vârstă de 17 ani la momentul faptelor) a fost arestată fără explicații și închisă împreună cu alți doi membri ai familiei sale. A fost legată la ochi, bătută, dezbrăcată cu forța, prinsă într-o anvelopă de mașină și udată cu jeturi puternice de apă rece, înainte de a fi violată de un membru al forțelor de ordine, apoi bătută din nou, timp de aproape o oră, de mai multe persoane. Examenul medical efectuat ulterior de un medic care nu se ocupase niciodată de cazuri de viol a evidențiat că himenul era rupt și că părțile interioare ale coapselor reclamantei erau acoperite de contuzii. De asemenea, reclamanta a pretins că ea și familia ei au făcut obiectul unor măsuri de intimidare și hărțuire din partea autorităților, pentru a-i forța să-și retragă cererea adresată Curții Europene a Drepturilor Omului. Curtea subliniază că violarea unui deținut de către un funcționar al statului trebuie să fie considerată o formă deosebit de gravă și josnică a relelor tratamente, care lasă asupra victimei cicatrici psihologice profunde. Această experiență nu putea să nu fi generat reclamantei sentimentul de a fi înjosită și violată atât fizic, cât și emoțional. În consecință, **Curtea a apreciat că atât actele de violență fizică și psihică comise deodată împotriva reclamantei, dar și violul, care a avut un caracter deosebit de crud, au constituit acte de tortură interzise de art. 3** (interzicerea torturii). De altfel, pentru ca ancheta asupra unei acuzații de viol comis în arest de către un funcționar al statului să fie temeinică și eficientă trebuie ca victima să fie examinată, cu toată atenția necesară, de către medici independenți și cu specializarea necesară. Or, nu acesta a fost cazul, ceea ce a produs lacune în cadrul anchetei și a împiedicat reclamanta să obțină repararea prejudiciului, cu încălcarea art. 13 (dreptul la un recurs efectiv).

3.3. M.C. împotriva Bulgariei (nr. 39272/98) 04.12.2003

Reclamanta, în vârstă de 14 de ani la momentul respectiv (vârsta stabilită prin legislația bulgară pentru raporturi sexuale consimțite), a fost violată de doi bărbați; potrivit spuselor

sale, nu s-ar fi oprit din plâns în timpul și după viol, fiind după aceea dusă de către mama sa la spital, unde examenul medical a concluzionat că himenul fusese rupt. Cu toate acestea, nu s-a declanșat urmărirea penală împotriva autorilor pentru că a fost imposibil să se stabilească dacă reclamanta a opus rezistență sau dacă a cerut ajutor. **Curtea a constatat încălcarea art. 3 (interzicerea tratamentelor degradante) și a art. 8 (dreptul la respectarea vieții private) observând o tendință universală de a se considera lipsa consimțământului drept element esențial al violului și al abuzului sexual.** În mod frecvent, victimele abuzurilor sexuale – în special fetele minore – nu opun rezistență din diferite motive psihologice (reacționând prin supunere pasivă sau disociindu-se psihologic de viol) sau de teamă ca agresorul să nu comită alte violențe. Subliniind faptul că statele membre sunt obligate să incrimineze și să sancționeze în mod eficient orice raport sexual neconsimțit, chiar dacă victima nu a opus rezistență fizică, Curtea a concluzionat că atât ancheta desfășurată în cauză, cât și legea bulgară relevantă prezintă carențe.

3.4. Maslova și Nalbandov împotriva Rusiei (nr. 839/02) 24.01.2008

Reclamanta, care a fost chemată la secția de poliție din cartierul său pentru a fi interogată, a mărturisit, constrânsă de doi polițiști, că a participat la comiterea unei omucideri. Unul din polițiști i-a pus cătușe, apoi a lovit-o, a violat-o și a forțat-o să întrețină sex oral. Ulterior, cei doi polițiști au lovit-o în mod repetat în stomac, au violat-o, i-au pus pe față o mască de gaze căreia i-au blocat aerul până aproape de sufocare și i-au aplicat șocuri electrice cu ajutorul unor cabluri prinse de cercei. Permițându-i-se să meargă la toaletă, a încercat să-și taie venele. După ce au consumat alcool, trei ofițeri anchetatori au continuat să o violeze, după încheierea interogatoriului. Aceștia au folosit prezervative și au curățat urmele cu șervețele. Reclamanta a formulat plângere pentru viol și tortură. A fost constatată prezența unor celule vaginale – cu privire la care s-a stabilit cu un grad de probabilitate de 99,99% că aparțineau reclamantei – pe un prezervativ folosit găsit în secția de poliție, pe șervețele au fost găsite urme de material seminal și urme de țesut vaginal având același antigen cu cel al reclamantei și, totodată, au fost găsite urme de material seminal pe diverse articole de îmbrăcăminte. Cu toate acestea, o instanță a stabilit că probele prezentate nu sunt admisibile, pe motiv că procedura specială aplicabilă urmăririi penale împotriva ofițerilor anchetatori nu a fost respectată. Cauza s-a finalizat prin neînceperea urmăririi penale din lipsă de probe în ceea ce privește săvârșirea vreunei infracțiuni. Curtea a evidențiat faptul că versiunea faptelor prezentată de doamna Maslova a fost susținută de un set de probe elocvente și neechivoce. Curtea a reamintit că violarea unui deținut de către un funcționar al statului trebuie să fie considerată o formă deosebit de gravă și josnică a relelor tratamente, ținând seama de ușurința cu care agresorul poate abuza de vulnerabilitatea și fragilitatea victimei sale. **Curtea a considerat că violența fizică împotriva reclamantei, inclusiv multiplele violuri – acțiuni deosebit de crude – cărora aceasta le-a fost victimă, au**

constituit acte de tortură interzise de art. 3. De asemenea, Curtea a concluzionat că a fost încălcat art. 3, dat fiind caracterul ineficient al anchetei.

3.5. I.G. împotriva Republicii Moldova (nr. 53519/07) 15.05.2012 Reclamanta a susținut că a fost violată la vârsta de 14 ani de către unul din cunoscuții săi (un bărbat de 22 de ani care locuia în cartierul unde locuia și bunica sa, pe care o vizita în mod frecvent).

Curtea a constatat încălcarea art. 3 dată fiind absența unei anchete efective privind aceste acuzații. Statul nu și-a îndeplinit obligațiile pozitive ce îi revin în temeiul art. 3 (interzicerea tratamentelor inumane sau degradante).

4. Violență și excludere socială

4.1. N. împotriva Suediei (nr. 23505/09) 20.07.2010

Reclamanta, **resortisant afgan** care avea o relație extraconjugală cu un bărbat din Suedia a susținut că risca excluderea din societate, o pedeapsă cu închisoarea de lungă durată sau chiar moartea în cazul în care s-ar fi întors în Afganistan. **Cererile de acordare a azilului i-au fost respinse.** Curtea a evidențiat că femeile sunt expuse unui risc deosebit de ridicat de a fi supuse la rele tratamente în Afganistan, în cazul în care sunt percepute ca neconformându-se cu rolul pe care societatea, tradiția sau sistemul juridic îl atribuie acestora. Simplul fapt că N. a locuit în Suedia putea fi considerat un comportament inacceptabil. Faptul că dorea să divorțeze sau cel puțin nu mai dorea să trăiască împreună cu soțul ei putea avea repercusiuni grave, care să-i pună viața în pericol. Legea privind statutul personal al femeilor știute din aprilie 2009 obliga femeile să se supună cerințelor sexuale ale soților lor și să nu părăsească domiciliul fără permisiune. Potrivit rapoartelor, aproximativ 80% din femeile afgane sunt victime ale violențelor domestice, pe care autoritățile le consideră legitime și, prin urmare, nu le anchetează. Femeile neînsoțite sau neprotejate de un „tutore” de sex masculin sunt întotdeauna expuse la restricții semnificative care le împiedică să aibă o viață personală sau profesională și sunt excluse din societate. De cele mai multe, ori pur și simplu ele nu dețin mijloacele de supraviețuire în cazul în care nu sunt protejate de o rudă de sex masculin. În consecință, **Curtea a considerat că, în cazul în care N. ar fi expulzată în Afganistan, Suedia ar încălca art. 3 (interzicerea pedepselor sau tratamentelor inumane sau degradante).**

5. Violența imputabilă autorităților statului

5.1. Yazgül Yılmaz împotriva Turciei (nr. 36369/06) 01.02.2011

La vârsta de 16 ani, reclamanta a fost arestată preventiv. Aceasta s-a plâns că a fost hărțuită sexual de polițiști și a fost apoi supusă unui examen ginecologic pentru a se stabili dacă himenul ei a fost rupt, fără a fi însoțită și fără ca ea sau tutorele său legal să-și fi dat consimțământul. După ce a fost achitată și eliberată, a suferit de stres posttraumatic și de tulburări depresive. Acuzațiile sale de abuz pe durata arestării au fost în mare măsură confirmate de examenele medicale ulterioare. Nu s-a inițiat nicio procedură disciplinară împotriva medicilor din penitenciar. Curtea a considerat că examenele ginecologice, în special în cazul în care sunt efectuate asupra minorilor, impun existența unor garanții suplimentare. Aceasta a observat că legea în vigoare la momentul faptelor nu prevedea garanțiile necesare în ceea ce privește examinarea deținuților. Practica generalizată constând în supunerea în mod automat a deținuților de sex feminin la un examen ginecologic, pentru a evita falsele acuzații de abuz sexual împotriva membrilor forțelor de ordine, nu ținea cont de interesele persoanelor deținute de sex feminin și nu avea nicio justificare medicală. Reclamanta s-a plâns de hărțuire sexuală, nu de viol, iar faptele denunțate de aceasta nu puteau fi în niciun caz infirmate printr-o examinare medicală a himenului. **Curtea a reținut că noul Cod de procedură penală reglementează examenele ginecologice, chiar dacă nu există măsuri specifice în cazul minorilor. Curtea a constatat două încălcări ale art. 3 (interzicerea tratamentelor inumane) atât cu privire la examenele ginecologice la care a fost supusă reclamanta în perioada arestului, cât și cu privire la neanchetarea.**

5.2. B. S. împotriva Spaniei (nr. 47159/08) 26.07.2012

Obiectul cauzei privește verificarea de către polițiști a unei femei de origine nigeriană care practica prostituția într-un cartier de la periferia localității Palma de Mallorca. Curtea a concluzionat că statul nu a realizat o anchetă adecvată și eficientă pentru a încerca să elucideze acuzațiile acesteia privind relele tratamente în cele două momente în care reclamanta a fost verificată de poliție pe domeniul public. Curtea a considerat că instanțele naționale nu au luat în considerare vulnerabilitatea deosebită a reclamantei, inerentă calității sale de femeie africană care practică prostituția. **Încălcarea art. 3 în ceea ce privește ancheta (interzicerea tratamentelor inumane sau degradante – lipsa unei anchete eficiente); Neîncălcarea art. 3 în ce privește pretensele rele tratamente; Încălcarea art. 14 (interzicerea discriminării), coroborat cu art. 3.**

6. Violența în locuri publice

6.1. Ebcin împotriva Turciei (nr. 19506/05) 01.02.2011

Reclamanta, cadru didactic, a fost stropită cu acid pe față în timp ce se îndrepta spre locul său de muncă. Aceasta a suferit ca urmare a dezvoltării unei tumori, și-a pierdut parțial capacitatea de a folosi un ochi, o ureche și gura. Curtea a reținut că procesul penal ulterior a înregistrat întârzieri mari și că, 13 ani mai târziu, cauza era încă pendinte în fața instanței administrative și nu se acordaseră despăgubiri reclamantei. **Procedurile judiciare nu au oferit, așadar, o protecție adecvată împotriva unui act de violență gravă, fiind încălcate art. 3 (interzicerea tratamentelor inumane) și art. 8 (dreptul la respectarea vieții private și de familie).**

II. Protecția surselor jurnalistice

1. Sediul materiei

Articolul 10 (libertatea de exprimare)

Curtea Europeană a Drepturilor Omului a subliniat, în mod repetat, că articolul 10 protejează nu doar substanța și conținutul informațiilor și ideilor, dar și mijloacele prin care acestea sunt transmise. Jurisprudența Curții acordă protecție extrem de extinsă, în special în ceea ce privește confidențialitatea surselor jurnalistice. „Protecția surselor jurnalistice este una din pietrele de temelie ale libertății presei (...). Absența unei astfel de protecții ar putea descuraja sursele jurnalistice să ajute presa în informarea publicului pe teme de interes general. Ca urmare, **presa ar putea fi incapabilă** să joace rolul său esențial de «câine de pază», iar capacitatea sa de a furniza informații precise și de încredere s-ar diminua (...) **Un ordin de divulgare nu ar putea fi în conformitate cu articolul 10 din Convenție decât dacă este justificat de un interes public superior.**” (a se vedea *infra Goodwin împotriva Marii Britanii*).

2. Cazuri în care jurnaliștii au fost obligați să își dezvăluie sursele

2.1. Telegraaf Media Nederland Landelijke Media B.V. și alții împotriva Olandei 22.11.2012

Reclamantii susțin că ordinul care le-a fost dat de a preda documentele în cauză viza, de fapt, **identificarea surselor lor. Încălări ale articolelor 8 (dreptul la respectarea vieții private și de familie) și 10 (libertatea de exprimare și informare), în ce privește folosirea de către serviciile secrete a autorității lor speciale împotriva a doi jurnaliști. Încălcarea art. 10 în ce privește ordinul de a preda documentele, adresat companiei editoare Telegraaf Media Nederland Landelijke Media B.V.**

2.2. Sanoma Uitgevers B.V. împotriva Olandei 14.09.2010 (Marea Cameră)

Cauza privea niște fotografii care trebuiau să însoțească un articol referitor la cursele ilegale de mașini pe care editura unei reviste olandeze a fost constrânsă să le predea poliției, care investiga o altă infracțiune, deși jurnaliștii s-au opus obligației de a furniza informații care puteau duce la identificarea surselor lor. Curtea a reținut că ingerința față de libertatea de exprimare a societății reclamante nu era „prevăzută de lege”, întrucât nu existase nicio procedură care să conțină garanții adecvate, la dispoziția reclamantei, de natură să îi permită să facă o apreciere proprie dacă interesul realizării cercetării penale prevala asupra interesului protecției surselor jurnalistice.

Încălcarea articolului 10.

2.3. Financial Times Ltd și alții împotriva Marii Britanii 15.12.2009

Cauza privea **patru ziare britanice și o agenție de presă** care se plâneau de faptul că emiterea unei ordonanțe le impunea să comunice fabricii belgiene de bere Interbrew documente putea conduce la identificarea surselor jurnalistice, care dezvăluiseră presei existența unei oferte de preluare. Subliniind faptul că percepția publică, în sensul că jurnaliștii au ajutat la identificarea surselor anonime, poate avea un efect descurajant, Curtea a hotărât că **balanța înclină în favoarea interesului public privind protecția surselor jurnalistice.**

Încălcarea articolului 10.

2.4. Voskuil împotriva Belgiei 22.11.2007

Cauza privea un jurnalist căruia i s-a refuzat dreptul de a nu divulga sursele de informații pe care le folosisese pentru a scrie două articole de presă referitoare la o anchetă penală pentru trafic de arme, și căruia autoritățile i-au aplicat o sancțiune constând în mai mult de două săptămâni de detenție pentru a-l forța să furnizeze această informație. **Curtea a considerat că interesul guvernului pârât de a cunoaște identitatea sursei reclamantului nu era suficient pentru a prima în fața interesului celui în cauză de a menține această informație** **confidențială.**

Încălcarea articolului 10.

Încălcarea articolului 5 § 1 (dreptul la libertate și la siguranță).

2.5. Nordisk Film & TV A/S împotriva Danemarcei 08.12.2005 (decizie de admisibilitate)

Cauza se referea la ordinul de divulgare a rezultatului unor cercetări realizate de un jurnalist care, pentru a face un reportaj privind pedofilia în Danemarca, s-a infiltrat într-o asociație pedofilă sub o identitate falsă. Curtea a considerat ca somația reprezintă o ingerință proporțională cu libertatea de exprimare a jurnalistului și că aceasta urmărește un scop legitim, și anume prevenirea criminalității și, în special, a infracțiunilor grave contra minorilor.

Declarată inadmisibilă.

2.6. Goodwin împotriva Marii Britanii 27.03.1996

Cauza se referea la o somație făcută unui jurnalist care lucra pentru „The Engineer” de a dezvălui identitatea persoanei care i-a furnizat informații cu privire la proiectele interne confidențiale ale unei companii. Curtea a considerat **că somația în cauză avea un caracter excesiv.**

Încălcarea articolului 10.

3. Percheziții efectuate la domiciliul sau la locul de muncă al jurnaliștilor și sechestrul aplicat

3.1. Saint-Paul Luxembourg S.A. împotriva Luxemburgului 18.04.2013

Cauza se referă la **mandatul de percheziție și confiscare emis de un judecător împotriva unui ziar**, după ce acesta din urmă publicase un articol ce făcea obiectul unei plângeri judiciare formulată de o persoană menționată în acel articol, precum și de angajatorul acesteia.

Încălcarea art. 8 și art. 10 din Convenție.

Curtea a arătat că mandatul de percheziție și confiscare nu era o măsură rezonabilă în raport cu scopul urmărit, respectiv acela de a verifica identitatea jurnalistului care scrisese articolul, dar și că fusese o măsură insuficient delimitată cu privire la scopul urmărit, astfel încât să prevină orice abuz din partea organelor de investigație, care puteau lua spre exemplu forma încercării de identificare a surselor jurnalistice.

3.2. Ressiot și alții împotriva Franței, 28.06.2012

Cauza privește investigațiile efectuate la **redacțiile ziarelor „L’Equip”e și „Le Point”**, precum și la domiciliul jurnaliștilor acuzați de violarea secretului urmăririi penale. Autoritățile urmăreau să descopere sursa unor scurgeri de informații care au avut loc în timpul unei anchete privind un eventual dopaj al cicliștilor.

Încălcarea articolului 10.

Curtea a concluzionat că Guvernul nu a demonstrat că a păstrat un echilibru just între interesele părților implicate. Măsurile în litigiu erau proporționale scopurilor legitime vizate, având în vedere interesul unei societăți democratice de a asigura și a menține libertatea presei.

3.3. Martin și alții împotriva Franței 12.04.2012

Cauza privește o percheziție dispusă de către un judecător de instrucție la **redacția ziarului Le Midi Libre** pentru a stabili condițiile și circumstanțele în care niște jurnaliști obținuseră o copie a unui raport preliminar confidențial al Curții de Conturi regionale – raport protejat de secretul profesional – referitor la gestionarea regiunii Languedoc Roussillon.

Încălcarea articolului 10.

3.4. Tillack împotriva Belgiei 27.11.2007

Un jurnalist la săptămânalul german „Stern” s-a plâns cu privire la perchezițiile și confiscările făcute la domiciliul său și la locul său de muncă în urma publicării unor articole privind nereguli în cadrul instituțiilor europene și bazate pe informații conținute în documentele confidențiale ale Oficiului European de Luptă Antifraudă. După ce a subliniat că dreptul jurnaliștilor de a păstra confidențialitatea asupra surselor nu poate fi considerat doar un privilegiu care poate fi acordat sau retras în funcție de legalitatea sau ilegalitatea surselor, ci un atribut real al dreptului la informație, Curtea a concluzionat că motivele invocate de către instanțele belgiene sunt insuficiente pentru a justifica perchezițiile în cauză.

Încălcarea articolului 10.

În ambele cereri de mai jos, Curtea a hotărât că autorităților naționale le revenea obligația să demonstreze că alte măsuri decât perchezițiile și confiscările efectuate la domiciliul sau

la locul de muncă al jurnaliștilor, cum ar fi interogarea persoanelor în cauză, ar fi fost ineficiente pentru a apăra ordinea publică și a preveni infracțiunile.

3.5. Ernst și alții împotriva Belgiei 15.07.2003

Cererea privea perchezițiile efectuate la redacția unui ziar belgian și la domiciliul a patru jurnaliști de către brigada specială, însărcinată cu reprimarea infracțiunilor grave în cadrul anchetei privind acuzațiile de încălcare a secretului profesional formulate împotriva magistraților de la Curtea de Apel Liège ca urmare a scurgerii de informații din dosare penale foarte sensibile. Curtea a hotărât că motivele invocate de instanțele judecătorești naționale nu au fost suficiente pentru a justifica percheziții și confiscări de o asemenea anvergură.

Încălcarea, printre altele, a articolului 10.

3.6. Roemen et Schmitt împotriva Luxemburgului 25.2.2003

Cererea privea o percheziție inopinată efectuată de către poliție la domiciliul luxemburghez al unui jurnalist, în urma publicării unui articol privind fraudă fiscală comisă de un ministru. În baza unui mandat de percheziție, anchetatorii realizaseră investigații foarte extinse. Curtea a hotărât că **măsurile în litigiu sunt disproporționate și că motivele pe care acestea se bazează sunt insuficiente.**

Încălcarea, printre altele, a articolului 10.

Prof.		univ.		dr. Marin		Voicu
Presedintele	Asociației	“Themis-Casatia”	a	fostilor	judecatori	ai
Membru		de		onoare		ICCJ
Fost judecator la CEDO si ICCJ						AOS